

gemeenvrijen, want die van het platteland werden geacht vertegenwoordigd te worden door de adel.

De Zeeuwse standen vertonen geen grote afwijkingen van het algemene beeld. Men zie echter onder *adel, *stad en *Staten van Zeeland.

LITERATUUR

De Monte verLoren, *Hoofdtlijnen*. Gosses, *Hanaboek*.

STANDAERT, Hilde Maria Ghislaine Julie (Tie Hof) (Maldegem (B.) 11 sept. 1927). Schilderes. Na studie filosofie in Tours (Fr.) volgde zij een opleiding in tekenen en schilderen bij de Belgische kunstschilder, keramist en glazenier Joost Maréchal, die haar vooral aangemoedigd heeft tot het portretschilderen. Met haar zeer geëigende stijl en techniek behoort zij tot de impressionisten. In 1980 behaalde zij de derde prijs bij een schilderwedstrijd waar de Van de Perreprijs werd uitgereikt (*tekenacademie). Zie kleurenplaat XI; t.o. pag. 144.

STAPELRECHT. Een recht, dat vele middeleeuwse steden verwierven of aan zich trokken en ertoe strekte, dat kooplieden verplicht werden de goederen (hoofdzakelijk agrarische produkten), waarmee zij in een bepaald gebied of langs een bepaalde verkeersweg kwamen, naar de stapelstad te brengen en ze daar gedurende een zekere tijd op de stapelmarkt te koop aan te bieden. De verwerving van het recht kon geschieden door éézijdige verlening van een stapelprivilege door de landsheer of door het afsluiten van een tweezijdig stapelcontract tussen de stad en één of meer handelspartners. Vaak genoten de stedelingen of de stad een recht van voorkoop. In vele gevallen ging met het stapelrecht een recht van omlading gepaard, dit ten behoeve van de schippers of voerlieden van de stapelstad. Het stapelrecht kon alle produkten, een bepaalde categorie produkten of één bepaald produkt behelzen. De Zeeuwse steden die een stapelrecht hadden waren: Middelburg, Reimerswaal, Veere en Vlissingen.

Middelburg. De vroegste vermeldingen dateren uit de 14e eeuw. In 1337 en 1348 vestigden de Engelsen voor korte tijd hun wolstapel in de stad. In 1347 besloot ook het Schotse parlement hiertoe. In 1383 kwam de Engelse wolstapel weer naar Middelburg. In 1387 werden ook laken en lood als stapelgoed aangemerkt. Een jaar later kwam aan dit alles echter al weer een einde. In 1392 verleende hertog Albrecht een privilege aan de lakenkooplieden, doch ook deze stapel verliep tegen het midden van de 15e eeuw, toen de Engelse lakenkooplieden naar Antwerpen verhuisden, omdat deze stad hun meer voordelen bood.

Het streven van Middelburg bleef erop gericht een algemeen stapelrecht te verwerven. In 1405 verleende graaf Willem VI een privilege aan de stad, inhoudende dat geen goederen mochten worden overgescheept voor het land

van Walcheren, tenzij zij eerst zouden worden opgeslagen binnen de stad. In 1433 werd dit privilege door Philips de Goede nog uitgebreid door de bepaling, dat alle schepen, die de Wielingen of het Veergat binnen kwamen,

voorzove last moe Door de (tie) gera in verval Van 1468 tot 1506 stapel in in wester Arnstad enige we geerd, ge ter craen burg feit 1512 wist nog voor binden, bestand Ook de binnen 1525 slaa Antwerp werd spo eeuw luk van alle Opstand Reimers Willem I landen kwamen van ver Reimers stapelre lem V s stapel de op- en a Veere. M druk har land wa wolstapel te Veere gevestigd. Tot 1541, toen de zaak definitief ten gunste van Veere werd beslist, vinden wij de stad in voortdurende wedijver met Middelburg en Antwerpen om het monopolie van het Schotse verkeer in ruil voor uitvoerige privileges te verwerven. De voornaamste produkten der Schotten waren: wol, wolvellen, huiden, lakens, zalm en kolen. Het economisch leven van Veere heeft zich na de gebeurtenissen van 1572 en de daarop volgende jaren spoedig hersteld. De Schotten, wier conservator uit vrees voor Alva naar Brugge was geweken, waren in 1577 alweer in Veere te vinden en sloten in oktober 1578 een stapelcontract met de stad, waar zij met een korte onderbreking van 1668 tot 1675, tot 1799 bleven. Een poging in 1814 om de stapel te herstellen, werd door de regering als in strijd met de beginselen der grondwet afgewezen. De titel van conservator van de stapel te Veere bleef verbonden aan het Britse consulaat te Rotterdam tot 1847.

In 1579 werd aan Veere een stapelrecht van de vis verleend met de bepaling, dat de vissers hun vangst tussen Welsinghe en Domburg nergens anders mochten verkopen dan binnen Veere.

Tie Hof met Moet, schilderij door Tie Hof, met spantaten teken

Philips van de haring tkapelle en aangevoerd recht werd kourgondie

kt. Unger en ad (1954, 1955 pelcontracten. van Oranjeen 12 april 1675.

ilige polder L.VI.); ver-

2.

Deze vorm- tur van Wal- in de Staten missarissen, delburg, de , de magi- van Veere. n definitief l, waarin het ote invloed sedert 1559 oesten zijn, bestuursbe-

enals in de rlanden het i graafschap g' gevormd ntwikelde,

dat op den duur als 'de heren staten', tenslotte kortweg 'de Staten' werd aangeduid. Kenmerkend voor zulk een orgaan is dat het samengesteld is uit vertegenwoordigers van de standen in het betrokken gebied en dat het een zelfstandig recht pretendeert en ook verwerft op medezeggenschap in het bestuur naast de landsheer. De Staten hebben in de verschillende landsheerlijkheden niet altijd dezelfde oorsprong gehad; in Holland, Zeeland, Brabant en Vlaanderen komen zij voort uit de grafelijke raad. Het is bezwaarlijk een exact tijdstip aan te geven voor het ontstaan van de Staten. Uit de grafelijke raad, waarin de graaf politieke vrienden en personen, waarmee hij rekening moest houden, benoemde en aan wie hij advies vroeg, blijkt zich een groep te hebben afgesplitst die aanspraak maakte op bindend oordeel. Terwijl de grafelijke raad aanvankelijk bestaat uit edelen, soms met enkele hoge geestelijken, is dit bestand in het statencollege aangevuld met